

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблінська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

VII Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

11 квітня 2025 р.

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблінська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

Тези доповідей
VII Міжнародної науково-практичної конференції

11 квітня 2025 р.

Мукачево
2025

невизначеності та воєнного стану	
РОСОЛА У., ЯКУБИШИН Є. Оптимізація ресурсного забезпечення технологічних процесів у виробничому секторі України	81
СИНЕВИЧ І., ГОЛОВАЧКО В. Управління кібербезпекою критичної інфраструктури держави	83
СИРОВЕЦЬ С. Модернізація господарського комплексу України на засадах інноваційного розвитку	85
СТАНІСЛАВИК О. Електронна комерція як інструмент зміцнення міжнародної співпраці	88
СТЕГНЕЙ М., МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г., ГАВРИЛЮК Р. Сучасні тенденції просторової організації економічних систем	91
ТОВКАНЕЦЬ Г. Перспективи розвитку європейської вищої освіти в контексті сталого розвитку	93
ТОВКАНЕЦЬ О. Особливості розвитку світової освітньої системи	95
ФЕНЦИК О., МОЛНАР-ЧАТЛОШ А. Вплив моніторингу як інструмента забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів	97

СЕКЦІЯ 3. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА У ВИМІРАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

ГАЛАН Л., БОРИСЕВИЧ Є. Роль інформаційного менеджменту в умовах цифрової економіки	100
ЖУКОВ І. Короткочасний контент як новий підхід в управлінні підприємницькою діяльністю в умовах цифровізації економіки	103
ІРТИЩЕВА І., ОКСИМЧУК С., РОМАНЮК С. Особливості життєзабезпечення в умовах розвитку цифрової економіки	105
КОЗИК І., КОЗИК В. Основні аспекти трансформаційних перетворень розвитку цифрової економіки	106
КОЧУМА І. Використання AR/VR-технологій як фактор збереження та популяризації культурної спадщини туристичних територій	108
КОШЕЛЯ Д. Моделі змінності ІТ-бізнесу у статусі фізичних осіб-підприємців	110
ЛУЖАНСЬКА Т., ЛЕТА В., НАКОНЕЧНИЙ Ю. Цифрова трансформація економіки України	112
МАКСИМЕНКО Д., ТОКАР І. Цифровізація як фактор підвищення стійкості та конкурентоспроможності агросектору України	115
МАСАЛОВИЧ С., ГОЛОВАЧКО В. Міжнародні стандарти та протоколи в цифровій економіці: питання гармонізації	118
ПАПП В.В., БОШОТА Н., ХИМИЧ В. Роль цифрових технологій у розвитку туризму та рекреації в Україні	120
ПОПОВИЧ О., СВИТЛИК С. Цифрові платформи як каталізатори змін у сфері фінансування проєктів	122
РУСИН Я., ГОЛОВАЧКО В. Оподаткування цифрових послуг в умовах міжнародної економічної інтеграції	123
СТЕГНЕЙ М., ГРИНЧАК І., МЕЙСАР Б., БАТИН М. Особливості розвитку транспортно-логістичної сфери в умовах цифровізації	126
СТЕГНЕЙ М., НОДЬ О., БЕРГХАУЕР О. Особливості розвитку сфери готельно-ресторанного обслуговування в умовах цифровізації та євроінтеграції	128
СТЕГНЕЙ М., РИЖКОВ К. Особливості територіального розвитку в умовах цифровізації	131
ТАРДАСКІНА Т., ЧУКУРНА О. Бізнес-модель для ІТ-продукту у сфері ментального здоров'я	133
ХАДЖИРАДЄВА С., ЧУКУРНА О. Дослідження поведінових реакцій та мотивів виникнення кіберхейту	136
ЧИЗМАР І. Вплив цифрових технологій на зміну традиційних бізнес-моделей	138

СЕКЦІЯ 4. ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПРОЦЕСАМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІЙ ТА ГРОМАД

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., ХИМИНЕЦЬ Д. Інноваційне управління в умовах мінливості	141
--	-----

1. Кошеля Д.І., Маслиган О.О. Методичний підхід до моделювання змінності, щодо організаційних форм бізнесу в ІТ-сфері. *Інвестиції практика та досвід*. 2025. № 5. С. 33-38. URL.: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/5872>

2. Кошеля Д.І. Інституційно-економічні засади державного регулювання організації бізнесу в ІТ-сфері. *Інвестиції практика та досвід*. 2024. № 10. <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3724>

3. Кошеля Д. І. Методичний базис побудови моделі «сутність-зв'язок» для формалізації змінності організаційних форм бізнесу в ІТ-сфері. *«Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи» збірник VIII Міжнародної науково-практичної конференція (м. Черкаси, ЧНУ імені Богдана Хмельницького). 20-21 березня 2025 р.*

УДК 338.439

ТЕТЯНА ЛУЖАНСЬКА

кандидат географічних наук, доцент
доцент кафедри географії та суспільних дисциплін
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ВАСИЛЬ ЛЕТА

кандидат географічних наук, доцент
доцент кафедри географії та суспільних дисциплін
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ЮРІЙ НАКОНЕЧНИЙ

здобувач вищої освіти ОС «магістр» спеціальності 106 «Географія»
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Цифрову трансформацію економіки розглядають як ключовий складник стійкості національної економіки України та надання громадянам практичних цифрових інструментів. Під цифровізацією нині розуміють зростаючу залежність і функціонування суспільства на основі цифрових даних, документів, структур та процесів. Так, цифровізацію також визначають як процес впровадження цифрових технологій для вдосконалення життєдіяльності людини, суспільства і держави. Діджиталізація та діджиталізація в рамках господарської діяльності є вихідними пунктами на шляху до всеохоплюючої цифрової трансформації господарства.

Дослідженням аспектів цифровізації України займалися такі вітчизняні вчені, як М. Дубина, М. Загрійчук, І. Іртищева, Н. Іванова, В.Ракіпов, І.Ушкаленко Л. Федулова та інші. Важливим етапом є дослідження питань цифрової трансформації в Україні в умовах воєнного стану та післявоєнного періоду відновлення економіки України.

Поняття “цифрова трансформація” в Україні з'явилося відносно недавно. Проте активна фаза цифровізаційних процесів як важливих інструментів розвитку держави почалася у 2019 р. завдяки створенню Міністерства цифрової трансформації. Цифрова трансформація регіону являє собою систему взаємодіючих інституцій, заходів, методів, які проводяться для інноваційного цифрового розвитку. За оцінками експертів Українського інституту майбутнього при побудові економічної стратегії «Україна-2030», наведеними у Національній стратегії Індустрії 4.0 зазначено, що вітчизняна економіка після ухвалення стратегічного курсу на 4.0 досягне зростання промислового сектору не менше ніж 10% на рік; збереження та випереджального зростання високотехнологічних промислових сегментів до 20% на рік; значного зростання експорту вищезазначених сегментів [3]. Прийнято також Концепцію розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації. Однак, повномасштабне вторгнення на

територію України, кардинально змінило усі умови. Умови воєнного стану в Україні демонструють важливість питань цифровізації, впровадження цифрових технологій та ініціатив, яка повинна охоплювати всі регіони держави. Попри військовий стан Україна повинна здійснювати перетворення, що спрямовані на створення та функціонування цифрової економіки.

Можливості для цифронізації полягають у таких основних аспектах: 1) трансформація бізнес-моделей; 2) цифрова трансформація бізнесу; 3) трансформація бізнес-процесів. Рівень цифрової трансформації в певному регіоні залежить від готовності, компетентності та взаємодії місцевої та центральної влади. Цифрова трансформація регіонів України сприятиме ефективному функціонуванню державного апарату, полегшенню доступу громадян до послуг, зниженню бюрократичних бар'єрів, підвищенню рівня життя населення через розвиток інтернет-інфраструктури та цифрової грамотності. Ці заходи забезпечать сталий розвиток регіонів України. Слід відзначити, що нині в Україні існує низка проблем, через які сповільнюється процес цифрової трансформації, а саме: 1) недостатність кваліфікованих фахівців; 2) повільна та складна комунікація між місцевою та центральною владами; 3) низький рівень реклами успішних проектів; 4) кризові виклики воєнного стану.

Цифрова трансформація в Україні спрямована на підвищення стійкості її економіки та посилення здатності держави реагувати на військову агресію. Для ефективного управління цифровізацією на регіональному рівні розроблена Стратегія цифровізації, створено Chief Digital Transformation Officer (CDTO) для впровадження цифрових змін в регіонах та виконання рішень щодо електронних реєстрів, послуг та інших процесів. У 2023 році був виміряний Індекс цифрової трансформації регіонів. Результати вимірювання дали змогу громадам побачити сильні та слабкі сторони цифровізації, які цифрові послуги доцільно розвивати в регіонах краще. Індекс включав вісім блоків для формування рекомендацій регіонам щодо поліпшення ефективності та розвитку процесів цифрової трансформації, а саме: інституційна спроможність; розвиток інтернету; розвиток ЦНАП; впровадження режиму «без паперів»; цифрова освіта; візитівка області; проникнення базових електронних послуг; галузева цифрова трансформація. За результатами дослідження цифрової трансформації у 2023 році вийшло, що перше місце займала Дніпропетровська область – її індекс становив (0,908), друге місце займала Львівська область з індексом (0,891), третє Полтавська область (0,833). Прискорення цифрової трансформації вимагає спільних зусиль місцевої та центральної влади, громадянського суспільства та бізнесу для досягнення успішних результатів та забезпечення конкурентоспроможності кожного регіону в епоху цифрового прогресу [1].

Серед перспектив розвитку сфери цифрової трансформації регіонів науковці виділяють наступні: 1) посилення співпраці з країнами ЄС, які вже мають досвід у сфері цифровізації. Україні необхідно врахувати даний досвід та виробити власний індивідуальний шлях цифрової трансформації; 2) щорічне вимірювання Індексу цифрової трансформації регіонів з подальшою перспективою самостійного керування громадою цифровізаційними процесами; 3) підвищення конкурентоспроможності регіону на основі успішного впровадження цифрових технологій, що відкриває нові можливості для залучення інвестицій та більш ефективного розвитку бізнесу; 4) у післявоєнний період високий рівень цифрової трансформації регіонів може полегшити відновлення соціально-економічної сфери [3].

Підтриманий ЄС проект «Цифрова трансформація для України» (DT4UA) має забезпечити швидке реагування на потреби, викликані воєнним станом, і розширює можливості для ефективного управління у пріоритетних напрямках господарської діяльності. Основними напрямками цифрових перетворень в економіці України є: 1) формування єдиної нормативної бази для хмарних рішень та забезпечення стійкості

мереж; 2) ухвалення нових правил для створення та адміністрування державних ІТ-систем; 3) створення Центру передового досвіду з розроблення та інтеграції штучного інтелекту; 4) упровадження цифрових рішень у стратегічно важливих секторах економіки України та реалізації нових проектів у межах Стратегії WINWIN. Це дозволить запроваджувати інноваційні рішення, що формують цифрову трансформацію майбутнього та нової екосистеми у сфері інновацій.

Під час воєнного стану найважливішими є завдання цифрової трансформації, пов'язані із виробництвом оборонних технологій. Участь делегації Міністерства цифрової трансформації України в серпні 2024 року в щорічному Братиславському форумі глобальної безпеки «GLOBSEC 2024» та налагодження співпраці на ринку оборонних технологій зміцнюють економічний потенціал України, значно розширюють можливості розвивати важливі технологічні рішення, що змінюють хід війни.

Слід відзначити, що Кабінет Міністрів України ухвалив нові правила для створення та адміністрування державних ІТ-систем. Це дасть змогу установам єдиного стандарту для всіх замовників, посилення контролю за витратами та захисту даних. Також він забезпечить безперебійну роботу системи оброблення транзакцій; сформувати централізовану базу даних; здійснювати обмін інформацією щодо проектів незалежно від їхнього місцезнаходження; отримувати оперативну інформацію з різних джерел у формі звітів і статистичних даних для прийняття стратегічних рішень; моделювати різні сценарії та, зрештою, створити централізовану платформу для керування даними державних ІТ-систем за новими правилами.

Уряд України ухвалив постанову про регулювання хмарних послуг у держустановах стосовно резервного копіювання, шифрування та швидкого відновлення інформації в разі збоїв чи атак під час воєнного стану, що уможливить перенесення реєстрів за кордон і зберігання даних у хмарах навіть після завершення воєнного стану. Це забезпечить формування єдиної правової бази для хмарних рішень, у тому числі й для міжнародних провайдерів, та забезпечить ефективність ІТ-систем у державному секторі [2].

Розроблено Стратегію цифрового розвитку інновацій України WINWIN 2030. Для її ефективної реалізації створено Центр передового досвіду з розробки та інтеграції ШІ (WINWIN AI Center of Excellence), який передбачає запровадження ШІ-рішень для державного та оборонного секторів економіки України. Важливим буде оцінка ризиків і впливу систем ШІ з погляду прав людини, демократії та верховенства права (HUDERIA) [7]. З метою впровадження пілотних проектів в Україні, залучення інвестицій передбачено створення центрів за всіма пріоритетними напрямками, зокрема EdTech, MedTech, XR, SecureCyberSpace, що сприятиме використанню технології ШІ у кожній сфері. Наприклад, секторальна стратегія BioTech [7] передбачає інтеграцію сучасних біотехнологій у сферах біофармацевтики, біоенергетики та агробіотехнологій. Створення біотехнологічних кластерів, розвиток біоінформатики та інтеграція в глобальні ринки допоможуть Україні стати важливим гравцем світової BioTech-індустрії. Проте реалізація потенціалу біотехнологій потребує започаткування низки інноваційних проектів для тестування новітніх технологій в реальних умовах, які сприятимуть їхній інтеграції до ключових галузей економіки.

Подальші ефективні результати у сфері цифрової трансформації регіонів будуть залежати від взаємодії центральної та місцевої органів влади, місцевої влади та громадян, профільних міністерств з іноземними інвесторами.

Список використаних джерел:

1. Давимука С.А. Цифрова трансформація регіонів України / С.А.Давимука // Регіональна економіка 2018. № 4. - С.110-121

2. Деякі питання цифрової трансформації : розпорядження КМУ від 2 серпня 2024 р. No 735-р –Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/735-2024-%D1%80#Text/>.

3. Дубина М.В., Дергалюк М.О. Особливості цифрової трансформації регіонів України: сучасні реалії, проблеми та шляхи вирішення / М.В. Дубина, М.О.Дергалюк // Науковий журнал «EconomicSynergy». 2023. Вип.1(7). - С. 66 – 81.

4. Загрійчук М. Ю. До проблеми визначення поняття, сутності та змісту цифрової трансформації регіону / М.Ю.Загрійчук // Юридична наука. 2020. - С.176–182.

5. Іртищєва І. О., Сєнкевич О. Ф. Цифрова трансформація регіонів України: об'єктивна необхідність, принципи цифрового розвитку та особливості регулювання / І.О.Іртищєва, О.Ф.Сєнкевич // Регіональна економіка. 2020. № 1. - С.14-21.

6. Іванова Н. Науковий журнал: Проблеми і перспективи економіки та управління. Цифровий розвиток регіонів України: тренди довоєнного періоду та перспективи післявоєнного відновлення. 2022. URL: <http://ppei.stu.cn.ua/article/view/277072/271847>

7. Потенціал цифрової трансформації у громадах України. VoxUkraine |«ВоксУкраїна».URL: <https://voxukraine.org/potentsial-tsyfrovoyi-transfor-matsiyi-u-gromadah-ukrayiny/>

УДК 342

ДІАНА МАКСИМЕНКО

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ІВАН ТОКАР

аспірант спеціальності «Підприємництво та торгівля»
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРОСЕКТОРУ УКРАЇНИ

Аграрний сектор відіграє стратегічну роль в економіці України, забезпечуючи значну частку ВВП, експортних надходжень та продовольчу безпеку країни [1]. В умовах посилення глобалізації та інтеграційних процесів, його значення лише зростає. Однак, сьогодні українські агровиробники стикаються з подвійним тиском: з одного боку, це необхідність адаптації до дедалі відчутніших наслідків змін клімату, таких як посухи, нерегулярність опадів та температурні аномалії, що безпосередньо впливають на врожайність та стабільність виробництва [2]. З іншого боку, це жорстка конкуренція на світових ринках, яка вимагає постійного підвищення ефективності, якості продукції та відповідності міжнародним стандартам.

У цьому контексті, цифровізація постає як ключовий інструмент трансформації агросектору, що здатен запропонувати ефективні рішення для обох викликів. Впровадження сучасних цифрових технологій – від точного землеробства та IoT-сенсорів до аналітики великих даних та систем управління – відкриває можливості для суттєвої оптимізації використання ресурсів (води, добрив, енергії), підвищення стійкості агросистем до кліматичних стресів та зміцнення конкурентних переваг на міжнародній арені. Таким чином, цифрова трансформація стає невід'ємною складовою сталого розвитку українського агросектору.

Зростаюча інтенсивність та непередбачуваність кліматичних явищ, таких як тривалі посухи, екстремальні температури та нерівномірний розподіл опадів, ставлять перед аграрним сектором України гостру потребу в ефективних стратегіях адаптації. Ключову роль у цьому процесі відіграють цифрові технології, що дозволяють перейти від реактивного до проактивного управління агровиробництвом. Одним із найпотужніших

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>